

Høringsnotat vedrørende udkast til bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2019/2020

Udkast til ny bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2019/2020 (plantedækkebekendtgørelsen) har været i ekstern høring i perioden fra den 12. april til den 15. maj 2019 hos en bred kreds af myndigheder og interessenter. Udkastet til bekendtgørelse har i samme periode været offentliggjort på høringsportalen.dk.

Landbrugsstyrelsen har modtaget 5 eksterne høringssvar med substantielle bemærkninger.

Høringssvarene er indsendt af følgende høringssparter:

- Danmarks Jægerforbund
- Brancheudvalget for Frø
- Bæredygtigt Landbrug (BL)
- Dansk Havefrøavlerforening
- Landbrug & Fødevarer (L&F)

I det følgende gennemgås disse bemærkninger. Landbrugsstyrelsens (LBST) kommentarer hertil er anført i kolonnen med overskriften "opfølgning". Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på [høringsportalen](http://høringsportalen.dk).

	Bemærkninger	Opfølgning
1	Danmarks Jægerforbund	
1.1	Danmarks Jægerforbund finder det uhensigtsmæssigt, at arealer udlagt til opfyldelse af efterafgrødekravet samtidig kan opfylde forpligtigelsen til at udlægge miljøfokusområder, da dette udvander effekten af miljøfokusområderne og kravet om greening i grundbetalingsordningen.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> I forbindelse med indførelsen af de grønne krav, herunder kravet om etablering af 5 % miljøfokusområder (MFO), blev der indgået en politisk aftale om, at de nye krav i så høj grad som muligt skulle kunne opfyldes via eksisterende tiltag. Det blev i den forbindelse besluttet, at pligtige efterafgrøder skulle kunne anvendes til opfyldelse af MFO-kravet, idet der

		dog samtidig blev stillet et skærpet krav om, at efterafgrøderne etableres i blandinger.
1.2	Danmarks Jægerforbund ser gerne, at det bliver muligt at anvende blomster og bestøverbrak som alternativ til pligtige og husdyrefterafgrøder.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> De alternativer, der kan anvendes i stedet for etablering af efterafgrøder, er udvalgt på basis af deres evne til at opsamle kvælstof. For så vidt angår braklagte arealer, er det en forudsætning for at opnå den tilsigtede kvælstofeffekt, at arealerne ikke jordbearbejdes, og at de etableres med græs. Blomster- og bestøverbrak falder ikke ind under denne definition og kan derfor ikke anvendes som alternativ til efterafgrøder.
1.3	Danmarks Jægerforbund finder det meget beklageligt, at nuværende lovgivning giver mulighed for nedvisning af stub samt destruktion af efterafgrøder og jordbehandling på visse jorde i efteråret forud for etablering af forårssåede afgrøder. Urørte stubmarker og efterafgrøder tilbyder et godt levested til åbenlandsarterne i landbrugslandet hen over vinteren.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Bekendtgørelsen fastsætter de overordnede rammer for, hvornår arealer med efterafgrøder samt arealer, hvor der skal etableres vårsæd, tidligst må destrueres af hensyn til at sikre den tilsigtede effekt af reguleringen. På visse jorde kan det være en nødvendighed at jordbearbejde i efteråret, hvilket reglerne så vidt muligt søger at tage hensyn til. Der er dog ikke noget til hinder for, at landmanden lader efterafgrøderne stå på marken i længere tid end de datoer, der fremgår af bekendtgørelsen.
2	Brancheudvalget for Frø	
2.1	Brancheudvalget for Frø mener, at bekendtgørelsens § 28 forhindrer, at der kan foretages en effektiv ukrudtsbekæmpelse af især ukrudtsgræsser forud for udlæg af frøgræs og kløverfrø. Der er færre kemiske løsninger til rådighed til at kontrollere græsukrudt i frøgræs. Landmænd, der skal dyrke frøgræs og kløvergræs, har derfor behov for at kunne jordbearbejde jorden om efteråret hurtigst muligt efter høst. Brancheudvalget for Frø anmoder om, at arealer, hvor der om foråret skal etableres udlæg af frøgræs og/eller kløverfrø, tilføjes til arealer der fritages fra reglerne om forbud mod jordbearbejdning.	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet. LBST vil følge op på anmodningen og vil i den forbindelse undersøge, om der er anledning til at justere reglerne fremadrettet.
2.2	Frøbranchen anmoder om, at havefrøafgrøder (spinat til frø mfl.), der etableres om foråret, ligeledes kan optages på listen i § 28, stk. 4. Jordbearbejdning kan nedbringe mængden af ukrudt forud for etablering af havefrø, hvilket mindsker behovet for kemisk ukrudtsbekæmpelse.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> I bekendtgørelsens bilag 4, tabel 1, er oplistet en række gartneriafgrøder, der er fritaget fra forbuddet mod jordbearbejdning. En række havefrøafgrøder, herunder spinatfrø, fremgår af denne liste og er derfor allerede fritaget. Fritagelsen gælder både forud for samt efter dyrkning af de pågældende afgrøder, jf. § 28, stk. 4, nr. 7 og 8.

3 Bæredygtigt Landbrug (BL)		
3.1	Det fremgår af høringsmaterialet, at de administrative byrder for erhvervet ved denne bekendtgørelse vil løbe op i 13 mio. kr. årligt. BL bemærker, at der må gås ud fra, at denne vurdering baseres på et system, der virker. Tast-selv systemet har for nyligt været så overbelastet, at systemet flere gange har været nedbrudt, hvilket har medført forøgede omkostninger, da konsulenterne har brugt flere timer end normalt for at få sendt ansøgningerne igennem systemet. BL mener, at de 13 mio. kr. om året i ekstra bureaukrati, der fremgår af beregningen af de administrative byrder i høringsmaterialet, i sig selv er et stort beløb, og at det er bekymrende, når en bekendtgørelse yderligere udvider den mængde data og præcision, der skal indberettes.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> LBST vil inddrage bemærkningerne i den efterfølgende evaluering af ændringerne til GKEA i 2019 og 2020.</p> <p>Ændringerne i reglerne om indberetning og opgørelse medfører bl.a., at efterafgrøderne skal indberettes på markniveau, at der skal tilknyttes et markkort, og at efterafgrødekravet skal opgøres tidligere end i dag. Disse krav er blandt andet nødvendige for effektiv kontrol af den målrettede regulering og andre målrettede krav i 2019 og frem. Forøgelsen af erhvervets administrative omkostninger må ses i forhold til de fordele, der i øvrigt er afledt af aftalen om Fødevarer- og Landbrugspakken fra 2015.</p>
3.2	For at få et klart billede af proportionaliteten i omkostningerne, anmoder BL Landbrugsstyrelsen om at redegøre for de samlede administrative omkostninger, der pålægges landbruget ved indberetninger i tast-selv.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Der foreligger ikke et estimat over de samlede administrative omkostninger med indberetning af gødningsplan og –regnskab i Tast-selv, endsige omkostninger med samtlige indberetningskrav til landbruget i Tast-selv.</p>
3.3	BL hilser indførelsen af fleksible frister for etableringen af efterafgrøder velkommen.	<u>Ingen opfølgning</u>
3.4	I forbindelse med indførelsen af fleksible frister for etableringen af efterafgrøder bør det efter BL's opfattelse også være en mulighed at øge efterafgrødearealet for at kompensere for den nedsatte effekt af sent såede efterafgrøder.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Opsætningen af de fleksible frister for efterafgrøder er begrænset af, at reglerne er gældende på tværs af alle efterafgrødeordninger. Muligheden for at øge efterafgrødearealet ved sent såede efterafgrøder er vanskeligt foreneligt med den målrettede regulering og ville i givet fald resultere i en meget kompliceret løsning. Der er derfor valgt en tilgang, hvor der i stedet tages udgangspunkt i en nedsat kvælstofkvote, men hvor arealets størrelse fastholdes. Endvidere har det primære argument for at indføre fleksible frister været at imødekomme situationer, hvor vejrforholdene forhindrer rettidig etablering af efterafgrøder. Det forekommer paradoksalt at stille krav om et øget efterafgrødeareal på bedrifter, hvor etablering af efterafgrøder netop besværliggøres pga. vejrforholdene.</p>
3.5	BL ønsker, at de fleksible frister bør gælde begge veje, således at en forøget kvælstofeffekt ved tidligt såede efterafgrøder	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet.</p>

	bør indgå i kvælstofregnskabet enten ved forhøjet kvote eller mindre efterafgrødeareal.	Indførelsen af fleksible frister for etablering af efterafgrøder bygger på data fra markforsøg foretaget af Aarhus Universitet. Markforsøgene i 2018 gav ikke anledning til at udvide ordningen med fleksible frister til at inkludere en bonus ved tidligt såede efterafgrøder. Forsøgene fortsætter i 2019 og fremadrettet. Dersom nye data fra Aarhus Universitet understøtter en sådan model, vil LBST arbejde på at udvide ordningen med fleksible frister.
4	Dansk Havefrøavlerforening	
4.1	Dansk Havefrøavlerforening er fortsat tilfredse med muligheden for jordbearbejdning forud for og efter dyrkning af havefrø.	<u>Ingen opfølgning</u>
4.2	Dansk Havefrøavlerforening understreger, at det i et sædskifte med havefrø er problematisk at have efterafgrøder, især af de arter der er tilladt i dag, da disse arter er meget svære at bekæmpe som ukrudtsarter i selve havefrøene. Dansk Havefrøavlerforening påpeger, at særligt korsblomstrede arter kan være til fare for havefrøafgrøderne i krydsbestøvningsøjemed og kan bære sygdomme videre i sædskiftet. Derfor ønsker Dansk Havefrøavlerforening at få tilføjet nogle alternative arter på listen over godkendte efterafgrøder.	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>Der arbejdes løbende på at udvide den eksisterende liste med godkendte arter. Pt. rummer listen udover korsblomstrede arter desuden korn, græs, honningurt og cikorie samt frøgræs, der fortsætter som efterafgrøde efter høst af frø.</p> <p>Miljø- & Fødevareministeriet har i 2018 nedsat en referencegruppe for efterafgrøder og har i samarbejde med Aarhus Universitet iværksat årlige markforsøg med test af nye efterafgrødearter. Referencegruppen inddrages i arbejdet med at udvælge og planlægge, hvilke arter der skal testes i de årlige markforsøg, og indgår desuden i drøftelser af de resultater, som Aarhus Universitet præsenterer fra forsøgene. Det er LBST's forhåbning, at arbejdet i referencegruppen fremadrettet kan føre til en udvidelse af de arter, der kan anvendes som godkendte efterafgrøder i reguleringen.</p>
4.3	Dette problem (jf. punkt 4.2.) er efter Dansk Havefrøavlerforenings mening ikke medtaget i den erhvervsøkonomiske konsekvensvurdering. For havefrøbranchen kan en sådan risiko koste mange penge.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Den nævnte risiko for frøavlerne er ikke relateret til de aktuelle ændringer til bestemmelserne i bekendtgørelsen og indgår derfor ikke i konsekvensvurderingen. Konsekvensvurderingen omfatter kun de erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser af de ændringer, der er foretaget til bekendtgørelsen med</p>

		nærværende udkast, ikke konsekvenserne af hele bekendtgørelsen som sådan.
4.4	Dansk Havefrøavlerforening synes, at det generelt er en god idé at ændre kvotereduktion til et alternativt virkemiddel men anfører, at reduktionen i kg N pr. ha virker meget stor. Som Havefrøavlerforeningen forstår det, bliver kvoten i forvejen reduceret ved udlæg af efterafgrøder. Det fremgår ikke, om denne reduktion er trukket fra for reduktionerne i § 8 i de forskellige intervaller for etablering. Hvis de ikke er trukket fra, er det Havefrøavlerforeningen holdning, at det bør gøres.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Kvotereduktionen ved manglende efterafgrøder samt ved sen etablering af efterafgrøder er fastsat på basis af beregninger foretaget af Aarhus Universitet. I disse beregninger indgår en række forskellige parametre – bl.a. forventninger til den mængde kvælstof, som efterafgrøderne efterlader i jorden, og som kan optages af en efterfølgende afgrøde, dvs. eftervirkningen. For så vidt angår kvotereduktionen ved manglende efterafgrøder er der i beregningerne taget højde for, at der ikke har været etableret efterafgrøder på arealerne, og eftervirkningen er derfor trukket fra. For så vidt angår kvotereduktionen ved sen såning er der i beregningen af kvotereduktionen i de forskellige intervaller taget udgangspunkt i, at der forventes en lavere effekt af efterafgrøderne, og at den tilhørende eftervirkning derfor også forventes at blive relativt mindre, end hvis efterafgrøderne var etableret senest 20. august.
4.5	Dansk Havefrøavlerforening bemærker, at yderligere krav til administration vedr. indberetning har store konsekvenser for landmænd, hvilket ikke synes at fremgå i de erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger. Alene det forhold, at det nu ændres fra bedriftsniveau til markniveau komplicerer indberetningen og øger risikoen for fejl. Havefrøavlerforeningens erfaring viser, at det er meget tidskrævende at arbejde med markkort til indberetning, da disse indberetningssystemer endvidere er meget ustabile at arbejde i. Havefrøavlerforeningen påpeger, at konsekvensvurderingerne ikke synes at tage hensyn til det, der opleves, og er uenige i, at ændringerne kun vil have marginal betydning.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Den administrative byrde med indberetning af efterafgrøder på markniveau indgår i Erhvervsstyrelsens estimat over de samlede administrative konsekvenser af bekendtgørelsen på 13 mio. kr. årligt, som nævntes i bilag til høringen. Heraf estimeres byrderne med indberetning af efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder på markniveau og krav til markkort til at være 7 mio. kr. årligt. Konsekvensvurderingen omfatter kun erhvervsøkonomiske konsekvenser af de ændringer, der er foretaget til bekendtgørelsen, som led i nærværende høring. Yderligere krav som følge af bekendtgørelsen indgår ikke i vurderingen. LBST vil i øvrigt inddrage bemærkningerne i den efterfølgende evaluering af ændringerne til GKEA i 2019 og 2020.
4.6	Dansk Havefrøavlerforening mener, at der generelt mangler en kvælstofkvote på 20 Kg N pr. ha til efterafgrøder for at sikre en ordentlig etablering af efterafgrøderne. Med den skærpede kontrol og øgede sanktionsmulighed er det bydende	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Formålet med pligtige og husdyrefterafgrøder er at opsamle det kvælstof, der efterlades i jorden fra de forrige afgrøder. Aarhus Universitet har tidligere beskrevet, at gødskning af efterafgrøder i efteråret ikke modsvares af kvælstofoptagelsen i efterafgrøderne. Det betyder, at risikoen for

	nødvendigt at kunne sikre en ordentlig etablering.	udvaskning af kvælstof øges, hvis efterafgrøderne tildeles en særskilt kvælstofnorm, hvilket vil være i modstrid med formålet med kravene.
5	Landbrug & Fødevarer (L&F)	
5.1	L&F bemærker, at det er alt for sent, at reglerne for efterafgrøder m.v. bliver fastlagt i forhold til landmandens planlægning. At lovgivningen bliver yderligere forsinket på grund af folketingsvalget kunne være undgået ved, at lovgivningen havde været på plads i efteråret 2018. Desuden vil det være nyttigt, hvis vejledningen kom i høring samtidig med bekendtgørelsen.	<p><u>Ingen opfølgning</u> LBST er forstående overfor L&F's ønske om at kende reglerne på et så tidligt tidspunkt som muligt.</p> <p>Reglerne om efterafgrøder og dyrkningsrelaterede tiltag har hjemmel i lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødkningsloven), som trådte i kraft den 5. april 2019. Det har ikke været muligt at udarbejde bekendtgørelsen, før loven var på plads.</p> <p>Det vil blive tilstræbt, at ændringer af plantedækkebekendtgørelsen fremadrettet kan træde i kraft pr. 1. januar.</p>
5.2	L&F mener, at reglerne om efterafgrøder bør forenkles væsentligt. Den enkelte landmand har i dag svært ved at danne sig et overblik over det samlede krav. Kravet om målrettede efterafgrøder er vanskeligt at forene med sædskiftet, og muligheden for at bruge alternativer er forskellige for de forskellige efterafgrøder osv. Det foreslås, at der igangsættes et arbejde med henblik på at forenkle efterafgrødere reglerne. Indtil da bør reglerne om husdyrefterafgrøder integreres fuldt i de pligtige efterafgrøder, så der kan opereres med et sæt regler mindre.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Ved udarbejdelsen af reglerne om efterafgrøder tilstræber LBST at forenkle og samtænke reglerne for de enkelte efterafgrødeordninger så meget som muligt. Da de forskellige ordninger har forskellige formål og forskelligt EU-retsligt ophæng, er det dog ikke muligt at lægge de enkelte krav sammen til et samlet krav.</p> <p>Reglerne om husdyrefterafgrøder er indarbejdet i udkastet til ny plantedækkebekendtgørelse med henblik på at sikre, at reglerne om efterafgrøder i højere grad reguleres samlet.</p>
5.3	L&F skriver, at der generelt er et ønske fra erhvervet om, at den meget detaljeorienterede regulering bør erstattes af godt landmandskab. Ifølge L&F åbner den seneste teknologiske udvikling døren for nye reguleringsmæssige principper, hvor egenkontrol kan spille en central rolle. I første omgang tilskynder L&F til, at man sammenlægger datoer og regelforenkles i de eksisterende regelsæt.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Det vil blive tilstræbt løbende at regelforenkle så meget, som det er muligt. Ift. ønsket om at sammenlægge datoer i eksisterende regelsæt kan det oplyses, at der i ministeriet løbende arbejdes på at mindske antallet af frister så vidt, det er muligt. Der bliver i disse år iværksat flere tiltag ift. digitalisering, anvendelse af satellitbilleder og præcisionslandbrug med henblik på at understøtte den teknologiske udvikling i landbrugserhvervet, herunder ift. øget egenkontrol og en mere fleksibel regulering. Bekendtgørelsens pilotprojektordning om præcisionslandbrug er blot det første af flere initiativer, der har til formål at understøtte denne proces.</p>

5.4	<p>L&F bemærker, at der gentagne gange er fremsat ønske til udvidelse af antallet af arter og blandinger, der kan tælle som pligtige efterafgrøder. Dette er blevet meget aktuelt af, at det er konstateret, at også olieræddike kan medføre en opformering af kålbrok, der kan umuliggøre dyrkning af raps i en årrække. L&F ønsker derfor at få udbredt andre efterafgrøder end olieræddike i sædskifter, der indeholder raps i sædskiftet.</p>	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>Se punkt 4.2.</p>
5.5	<p>L&F mener, at der skal ske en accept af kvælstoffikserende efterafgrøder. L&F er af den opfattelse, at Aarhus Universitet har svaret Landbrugsstyrelsen, at såfremt der fastsættes en eftervirkning på 50 kg kvælstof pr. ha, er der ikke risiko for en merudvaskning. L&F finder det derfor uforståeligt, at der heller ikke i dette udkast til bekendtgørelsen er medtaget kvælstoffikserende efterafgrøder som en mulighed, således at landmænd får flere arter at vælge imellem.</p>	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>Aarhus Universitet har via forsøg vist, at kvælstoffikserende arter i blandinger under de rette forudsætninger kan reducere kvælstofudvaskningen i etableringsåret som ikke-kvælstoffikserende arter i renbestand. Omvendt kan der være situationer, hvor de kvælstoffikserende arter kommer til at dominere blandingen, hvilket har betydning for den udvaskningsreducerende effekt af efterafgrøderne og for eftervirkningen – dvs. risikoen for udvaskning på længere sigt.</p> <p>En række kriterier for anvendelsen af kvælstoffikserende efterafgrøder, herunder fastsættelsen af en eftervirkning på 50 kgN/ha, kan ifølge Aarhus Universitet mindske risikoen for merudvaskning af kvælstof. Når efterafgrøderne skal anvendes som kvælstofvirkemiddel, hvilket er tilfældet med pligtige og husdyrefterafgrøder, er det dog centralt, at der er sikkerhed for, at en eventuel implementering af kvælstoffikserende arter i reguleringen, ikke risikerer at føre til en merudvaskning af kvælstof i forhold til gældende regler.</p> <p>Det er aftalt med Aarhus Universitet, at kvælstoffikserende efterafgrøder vil blive beskrevet som virkemiddel i det nye virkemiddelkatalog, der forventes offentliggjort ultimo 2019. Med udgangspunkt i konklusionerne fra det nye virkemiddelkatalog vil LBST anbefale, at Referencegruppen for efterafgrøder fortsætter drøftelserne omkring, hvordan kvælstoffikserende arter kan anvendes i reguleringen samtidig med at det sikres, at</p>

		ændringen ikke resulterer i en potentiel merudvaskning af kvælstof.
5.6	L&F henviser desuden til forsøgsresultater fra SEGES, der viser, kvælstofoptagelsen kun blev forøget med ca. 10 kg kvælstof pr. ha i en blanding af olieræddike og vintervikke i forhold til ren olieræddike, og at blandingen ikke reducerede Nmin både efterår og forår i samme omfang som ren olieræddike. Ifølge L&F bekræfter resultaterne Aarhus Universitets antagelse om, at blandinger med kvælstoffikserende afgrøder reducerer udvaskningen i etableringsåret på samme niveau som ren olieræddike.	<u>Ingen opfølgning.</u> Se punkt 5.5.
5.7	L&F mener, at det også bør være muligt at inkludere udlægsmarker med kløvergræs i udlægsåret, da der også fra sådanne marker er samme høje optag af kvælstof i efterår-/vinterperioden.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Arealer med pligtige og husdyrefterafgrøder skal i samme planperiode anvendes til en vårsået afgrøde. Baggrunden herfor er, at den effekt, der opnås med kravene, hidrører fra den ændring, der følger af etableringen af efterafgrøder i de perioder, hvor der ellers ikke ville have været plantetække på markerne til at opsamle den mængde kvælstof, der ellers kunne blive udvasket til vandmiljøet. Med den foreslåede justering af reglerne vil denne ændring ikke finde sted. For så vidt angår anvendelsen af kløvergræs i øvrigt, henvises der til punkt 5.5.
5.8	L&F har tidligere foreslået, at det skal være tilladt at iblande udsæd af alle arter i en normal udsædsmængde af en effektiv kvælstofopsamler. På den måde vil landmænd få langt flere muligheder, uden at miljøeffekten kompromitteres. Kravet til pligtige efterafgrøder skal så vidt muligt blive lig med kravene til andre typer af efterafgrøder. Det er vigtigt, at det sker ved at udvide antallet af arter, der tæller som pligtige efterafgrøder. MFO-efterafgrøder skal f.eks. bestå af blandinger. Derfor er det afgørende, at det ved pligtige efterafgrøder er muligt at anvende blandinger – herunder fikserende arter, der både bibeholder en reducerende kvælstofudvaskning og samtidig ikke opformerer sygdomme som kålbrok.	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet. LBST tager ønsket om at iblande udsæd af alle arter i en normal udsædsmængde af en effektiv kvælstofopsamler til efterretning. Ønsket vil blive fremført og drøftet i den nedsatte referencegruppe for efterafgrøder. For så vidt angår udvalget af arter generelt, henvises der til punkt 4.2. For så vidt angår anvendelsen af kvælstoffikserende arter, henvises der til punkt 5.5.
5.9	L&F opfordrer til, at den referencegruppe, som Landbrugsstyrelsen har nedsat omkring efterafgrøder, indkaldes og spørges til råds	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet.

	om, hvordan kvælstoffikserende efterafgrøder kan inddrages i bekendtgørelsen her og nu.	Se punkt 5.5.
5.10	L&F er fortalere for den fleksibilitet, der indføres med de fleksible etableringsfrister for efterafgrøder.	<u>Ingen opfølgning</u>
5.11	I forbindelse med indførelsen af fleksible etableringsfrister for efterafgrøder finder L&F, at det er stærkt utilfredsstillende, at der i udkastet til bekendtgørelsen ikke er mulighed for at godskrive en mereeffekt af efterafgrøder, der etableres tidligere end 20. august og ønsker, at den endelige bekendtgørelse inkluderer denne mulighed.	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet. Se punkt 3.5.
5.12	Samtidig påpeger L&F, at det nuværende regelsæt om efterafgrøder kan føre til, at en sen såning af efterafgrøder ødelægger spildkorn med en stor kvælstofoptagelse, hvorfor effekten på udvaskningen ifølge L&F kan blive negativ. L&F ønsker derfor, at mulighederne for senere såning af efterafgrøder suppleres med, at spildkorn også kan anvendes som alternativ til efterafgrøder. Det foreslås, at der ses på et krav til et givet NDVI (satellitmålt biomasseindeks) på et givet tidspunkt, for at spildkorn kan accepteres som alternativ til efterafgrøder.	<u>Opfølgning</u> LBST er opmærksom på ønsket om at anvende spildkorn som alternativ til efterafgrøder og vil fortsat kigge nærmere på, om dette er muligt. LBST er i gang med at forberede et pilotprojekt om biomasse, hvor der bl.a. ses på muligheden for, at landmanden kan anvende et givet NDVI-krav til at opfylde sit krav om pligtige efterafgrøder. Pilotprojektet udvikles i samarbejde med erhvervet og Aarhus Universitet.
5.13	L&F er af den opfattelse, at muligheden for at så efterafgrøder efter d. 20. august bedst indføres i lovgivningen som et alternativ til efterafgrøder, hvor et antal ha med sent såede efterafgrøder kan erstatte 1 ha efterafgrøder sået til normal tid. Det foreslås, at omregningsfaktorerne beregnes ud fra samme princip, som er anvendt i udkastet til bekendtgørelsen til beregning af tvungen kvotereduktion ved senere såning.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Se punkt 3.4.
5.14	L&F mener, at eftervirkningen af de pligtige efterafgrøder er en stor belastning i økologernes "60 N-sædske". I forlængelse heraf påpeger L&F, at det bliver en ekstremt stor belastning, hvis en økolog sår efterafgrøderne sent og risikerer et yderligere kvotetræk på op til 72 kg N/ha ved såning af efterafgrøder mellem 29. august og 7. september. Da efterafgrøderne fremover registreres på den konkrete mark, mener L&F, at det bør være muligt, at evt. kvotetræk sker i den efterfølgende afgrødes	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> De pligtige efterafgrøder er et generelt virkemiddel med en forudsat effekt, hvorfor det umiddelbart ikke er mulighed for at ændre reglerne for udvalgte delsektorer. Reglen for konventionelle såvel som økologiske bedrifter er i dag, at både eftervirkningen af efterafgrøder, kvotereduktionen ved sent såede efterafgrøder og kvotereduktionen ved manglende efterafgrøder beregnes med udgangspunkt i bedriftens samlede laveste bindende

	N-norm (forfrugtsværdi) – og ikke som nu i den samlede kvote for bedriften.	kvælstofkvote og ikke som foreslået med udgangspunkt i N-normen for afgrøderne.
5.15	L&F finder, at omregningsfaktoren for tidlig såning skal ændres med inddragelse af nye forsøgsresultater fra Aarhus Universitet, så 1 hektar tidlig sået vintersæd kan erstatte 1 ha efterafgrøder. L&F henviser til resultater fra GUDP-projektet VIRK-N, der viser, at udvaskningen ved tidligt sået vintersæd er på niveau med udvaskningen fra efterafgrøder. Med den nye gødskningslov er det blevet muligt at håndtere dødvægtstabet uden at belaste omregningsfaktorerne. L&F er som udgangspunkt af den opfattelse, at omregningsfaktorerne skal fastsættes efter det fagligt korrekte og henviser til, at landmandens interesse for tidlig såning vil stige i takt med stigende krav til efterafgrøder.	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>LBST har tidligere henvist til, at de nyeste resultater fra VIRK-N projektet sammen med andre data vil indgå i en revurdering af effekten af tidligt sået vintersæd i forbindelse med Aarhus Universitets opdatering af virkemiddelkataloget, der forventes at blive offentliggjort ultimo 2019. LBST vil dog forud for dette kontakte Aarhus Universitet med henblik på at undersøge, om det er muligt inden da at konkludere noget nyt omkring effekten af virkemidlet, herunder om det giver fagligt mening at foretage en revurdering af omregningsfaktoren under samtidig hensyntagen til dødvægten. En eventuel ændring i omregningsfaktoren som følge heraf vil tidligst kunne blive implementeret med effekt fra planperioden 2020/2021.</p>
5.16	L&F anfører, at den nuværende omregningsfaktor for braklægning, hvor 1 ha brak svarer til 1 ha efterafgrøder, ikke fremmer anvendelsen af brak som alternativ. Ifølge L&F reduceres udvaskningen fra brak i forhold til efterafgrøder i en grad, så 1 hektar brak kan erstatte 2 hektar efterafgrøder. L&F foreslår derfor, at omregningsfaktoren ændres til, at 1 hektar brak svarer til 2 hektar efterafgrøder. Det forudsættes, at håndteringen af det såkaldte dødvægtstab ikke medfører uproportionelle krav til landbruget.	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>Effekten af brak og andre virkemidler vil blive opdateret af Aarhus Universitet i forbindelse med udarbejdelsen af det nye virkemiddelkatalog, der forventes offentliggjort ultimo 2019. En revurdering af omregningsfaktoren for brak forudsætter dog, at der også tages stilling til håndteringen af dødvægtstabet. I forlængelse af offentliggørelsen af det nye virkemiddelkatalog vil LBST vurdere, om der er behov for at foretage en revurdering af omregningsfaktorerne for alternativerne til efterafgrøder, herunder for braklagte arealer.</p>
5.17	I de politiske aftaler om målrettet regulering omtales, at det er vigtigt at få indført alternative virkemidler. Derfor mener L&F også, at Intelligente bufferzoner (IBZ) skal være en mulighed. L&F finder, at effekten af tiltaget må anses for at være tilstrækkeligt dokumenteret og henviser til en afrapportering fra Aarhus Universitet. L&F anfører dog, at de ikke er enige i de angivne omregningsfaktorer, men at ordningen under alle omstændigheder skal medtages.	<p><u>Opfølgning</u> LBST er enige i vigtigheden af at få indført alternative virkemidler i reguleringen og arbejder på at få implementeret en pilotordning med IBZ'er som alternativt virkemiddel til 2020.</p>

<p>5.18</p>	<p>Kravet om, at efterafgrøder skal efterfølges af en forårssået afgrøde, bør efter L&F's opfattelse bortfalde, da dyrkningspraksis har ændret sig, herunder at f.eks. efterårsetableret vårhvede sker i stigende omfang. L&F finder, at det bør være muligt at etablere efterårssået vårhvede efter pligtige efterafgrøder.</p>	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> LBST har spurgt Aarhus Universitet om, hvorvidt en ændring af reglerne, der giver mulighed for at etablere afgrøder i efteråret efter destruktion af efterafgrøder den 20. oktober, kan foretages uden risiko for merudvaskning af kvælstof henover vinterhalvåret.</p> <p>Aarhus Universitet har i den forbindelse beskrevet, at forslaget strider imod forudsætningerne i opgørelsen af efterafgrøders udvaskningsreducerende effekt, hvor det bl.a. forventes, at efterafgrøder på sandjord først destrueres i det tidlige forår. Det er Aarhus Universitets vurdering, at en gennemførelse af forslaget kan give stærke incitamenter til at pløje umiddelbart efter 20. oktober på alle jordtyper, hvilket særligt i nedbørsrige områder kan føre til en øget kvælstofudvaskning.</p> <p>På baggrund af svaret fra Aarhus Universitet har LBST ikke fundet anledning til at ændre gældende regler.</p>
<p>5.19</p>	<p>L&F mener, at det er en nødvendighed, at Landbrugsstyrelsen sikrer, at kravet til husdyrefterafgrøder er tilgængeligt for landmanden og landmandens konsulent, når landmanden får lavet mark- og gødningsplanlægning i løbet af efteråret/vinteren forud for efteråret, hvor efterafgrøderne skal etableres. Kravet til husdyrefterafgrøder for efteråret 2020 skal ifølge L&F være offentligt tilgængeligt fra ca. 1. oktober 2019, og husdyrefterafgrødekravet skal kunne beregnes i skemaet Gødningskvote og efterafgrøder fra 1. februar.</p>	<p><u>Imødekommes</u> LBST forventer, at procentkravet til husdyrefterafgrøder for efteråret 2020 kan være offentligt tilgængeligt primo oktober 2019, således at kravet kan beregnes i skemaet Gødningskvote og efterafgrøder, når det åbner i 2020.</p>
<p>5.20</p>	<p>L&F mener, at der er et stort behov for at ændre den praksis, der gør, at virksomheder, der ikke har et efterafgrødekrav, og/eller ikke er ophørt i Register for Gødningsregnskab, ikke kan overdrage opsparede efterafgrøder til andre virksomheder inden for samme opland. L&F påpeger, at der er eksempler på, at store arealer med efterafgrøder "går tabt" for landmanden ved forpagtning/salg af landbrug.</p>	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Som følge af de foreslåede ændringer i udkastet til den nye bekendtgørelse vil tidspunktet for opgørelse af virksomhedernes efterafgrødekrav blive rykket godt et halvt år frem. Det er LBST's vurdering, at denne justering imødegår den udfordring, der beskrives af L&F vedrørende overdragelse af efterafgrøder ved forpagtning/salg, idet det fremadrettet kun vil være muligt at indberette efterafgrøder/alternativer på bedrifter, hvor der også er et krav om efterafgrøder.</p>

5.21	L&F mener, at der generelt er brug for dispensationsordninger både for den enkelte landmand samt regionalt og nationalt. Det gælder f.eks. for efterafgrøder, idet der kan komme år, hvor etablering af efterafgrøder om efteråret er umuligt grundet usædvanlige klimatiske forhold. Det skal ifølge L&F ikke komme landmanden til skade. Generelt kræver de meget detaljerede regler en fleksibel og hurtig administrationspraksis, så reglerne kan blive tilpasset de praktiske – og de faktiske forhold i marken.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Det vurderes, at muligheden for at anvende alternativer til efterafgrøder samt opsparede og overdragede efterafgrøder og nedsættelse af kvælstofkvoten giver en tilstrækkelig fleksibilitet i landmandens mulighed for at tilrettelægge sin opfyldelse af efterafgrødekravet. I udkastet til ny plantedækkebekendtgørelse er der endvidere regler om fleksible etableringsfrister, så virksomheden kan vælge at etablere efterafgrøderne på et senere tidspunkt end efter de normale frister, hvis det viser sig at være nødvendigt.
5.22	SEGES noterer sig, at muligheden for at konvertere mellemafgrøder til efterafgrøder udgår, hvilket er en potentiel forringelse for landmanden. L&F har hos Landbrugsstyrelsen efterlyst oplysninger om antal ha mellemafgrøder, der bliver konverteret årligt, men har endnu ikke fået arealet oplyst.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> LBST vil fremsende oplysninger til L&F om omfanget af arealer med mellemafgrøder, der anvendes som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder.
5.23	L&F bemærker, at der i bekendtgørelsen lægges op til, at efterafgrøderne skal indberettes på markniveau, herunder at der skal vedhæftes et særskilt kort til denne indberetning. SEGES har i 2018 spurgt en række rådgivningscentre i forhold til forventet øget tidsforbrug for det ændrede indberetningskrav. Planteavlskonsulenterne har vurderet, at der i gennemsnit skal bruges 0,5-1 time ekstra i forhold til indberetning af efterafgrøder pr. bedrift. Ifølge L&F vil et mertidsforbrug på mellem 0,5 og 1 timer pr. indberetning medføre en samlet merudgift til landmændene på op til 25. mio. kroner.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Det i konsekvensvurderingen angivne lavere estimat over byrderne på 13 mio. kr. pr. år svarer til et tilsvarende estimat givet for de bagvedliggende lovbeholdninger, der blev indføjet i gødskningsloven ved lov nr. 338 af 2. april 2019. I en AMVAB måling fra december 2018 af udkast til loven, estimeredes byrderne til at være 13 mio. kr. baseret på antagelser om, at i alt 23.000 bedrifter blev mødt med kravene for første gang, og at det kostede landmanden og dennes konsulent samlet 27 minutter i arbejdstid pr. bedrift pr. år. Dette er årsagen til det lavere estimat.
5.24	For at præcisere § 20, stk. 2, foreslår L&F, at "overføres" erstattes af "opspares til en senere planperiode".	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> I udkastet til bekendtgørelse anvendes "overføre" generelt, når opsparing af efterafgrøder til en senere planperiode eller overdragelse af efterafgrøder til en anden virksomhed omtales.
5.25	Ved overførsel af efterafgrøder mellem to bedrifter mener L&F ikke, at der bør være krav om en skriftlig aftale ud over overførslen af efterafgrøder mellem de to bedrifter i GKEA. Dette kan evt. følges op af en validering i GKEA-skemaet.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Indberetning om overførsel af efterafgrøder i GKEA-skemaet kan ikke anvendes til opfyldelse af kravet om skriftlig aftale. Overdragelsen er en gensidig aftale, som kræver, at begge parter er bekendt med aftalen. Dette fremgår ikke af indberetningssystemet.
5.26	L&F finder ikke, at det bør være nødvendigt at indberette markkort senest 10. september, hvis ikke der er ændringer ift. det indsendte	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Tilknytning af markkort i forbindelse med indberetningen af pligtige og

	Fællesskema 2019. Tilknytning af markkort til efterafgrøde-skemaet har i ansøgningsrunden 2019 vist sig at gøre indberetningen af efterafgrøder meget kompliceret og administrativt dyr for landmanden. Der bør derfor ikke stilles krav om tilknytning af markkort eller kun i helt særlige tilfælde.	husdyrefterafgrøder er en forudsætning for, at kravene kan beregnes, og at der kan indberettes efterafgrøder samt alternativer. Hvis der ikke er ændringer i forhold til det markkort, der er indsendt i forbindelse med Fællesskemaet 2019, kan dette markkort anvendes. LBST er i gang med at undersøge, om det kan gøres nemmere at tilknytte markkort til Gødningskvote og efterafgrødeskemaet. Dersom jordbruger undlader at tilknytte et markkort, vil det ikke være muligt at indberette efterafgrøder eller andre alternativer til opfyldelse af planperiodens krav. Systemet vil efter indberetningsfristen i sådanne tilfælde automatisk tilknytte markkortet fra Fællesskemaet og anvende tidligere indberettede oplysninger til at beregne kravet, der forudsættes opfyldt via eventuelle opsparede efterafgrøder eller – hvis der ikke er opsparet tilstrækkelig mange efterafgrøder til at dække kravet – via nedsat kvælstofkvote for planperioden.
5.27	Ved manglende tilmelding af efterafgrøder senest 10. september bør det efter L&F's opfattelse være muligt at øge efterafgrødearealet mod betaling af gebyr eller ved en konsulentordning efter denne dato.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Den 10. september er - bl.a. af hensyn til administrationen af ordningerne og muligheden for at gennemføre en kontroludtagning - sidste frist for at øge det indberettede areal med efterafgrøder/alternativer. Det indberettede areal kan dog godt nedskrives frem til 31. januar 2020 eller i tilfælde af kontrol frem til et eventuelt kontrolbesøg. Indberetningsfristen er udskudt med 10 dage i forhold til tidligere år for at give jordbrugerne så lang tid som muligt til at vurdere udviklingen af etablerede efterafgrøder/alternativer og justere indberetningen herefter.
5.28	L&F finder, at hvis ikke det angives, bør det være således, at et overskud af efterafgrøder automatisk overføres til en senere planperiode.	<u>Ingen opfølgning</u> Det følger allerede af bekendtgørelsesudkastets § 19, stk. 2, at hvis virksomheden ikke inden for fristen nævnt i § 22, stk. 1, har oplyst, hvordan virksomheden ønsker planperiodens overskud af efterafgrøder anvendt, vil et overskud af efterafgrøder automatisk blive overført til kommende planperioder.
5.29	L&F finder, at undtagelsen for forbud mod jordbearbejdning bør inkludere majs til helsæd såvel som kolbemajs.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Arealer, hvor der skal dyrkes kolbe- eller kernemajs er undtaget fra forbuddet mod jordbearbejdning forud for vårsæd. Denne undtagelse gælder ikke majs til helsæd som følge af den forventede større kvælstofudvaskning fra disse arealer, hvis der jordbearbejdes i den

		periode, hvor forbuddet er gældende. Ved angreb af majshalvmøl er der dog mulighed for at foretage jordbearbejdning fra 1. november, hvis angrebet kan dokumenteres og er anmeldt til LBST.
5.30	L&F finder, at arealer, hvor der om foråret skal etableres udlæg af kløverfrø og/eller frøgræs, bør tilføjes til arealer, der fritages fra reglerne om forbud mod jordbearbejdning. Dette skyldes, at bekæmpelsen af græsukrudt efter tab af centrale plantebeskyttelsesmidler er vanskeliggjort.	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i forhold til bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>Se punkt 2.1.</p>
5.31	<p>I forhold til opgørelsen af en virksomheds efterafgrødegrundareal finder L&F, at det er vigtigt, at markplanen kan tilrettes i forhold til ændring af afgrødekoder, hvis fx en græsmark ikke pløjes alligevel eller omvendt, en græsmark alligevel bliver liggende et år mere, da L&F mener, at dette kan have stor indflydelse på bedriftens efterafgrødegrundareal. Hvis dette ikke er muligt, ønsker L&F at fastholde, at opgørelsen skal foretages pr. 10. september og ikke pr. 31. juli, som det fremgår af bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>L&F (SEGES) har i forlængelse af det afgivne høringssvar uddybet, at forespørgslen drejer sig om, at det skal være muligt at opdatere afgrødekoder pr. 31. juli, men at det i praksis er muligt at vente med at tilrette markplanen til det faktiske pr. 31. juli frem til 10. september, så landmand/konsulent undgår at skulle have fat i markplanen en ekstra gang op til 31. juli.</p>	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Markkortet og markplanen for efterafgrøder skal afspejle det areal, som jordbrugeren rådede over på sin bedrift ved udgangen af den forudgående planperiode – dvs. den 31. juli 2019. Fristen for at foretage indberetningen af efterafgrøder, og herunder også for at tilknytte markkortet til indberetningen, er dog først den 10. september 2019. Så længe markkortet og markplanen for efterafgrøder afspejler det areal, som jordbruger havde til rådighed den 31. juli, er der derfor ikke noget til hinder for, at indberetningen først foretages efter den 31. juli frem til fristen den 10. september.</p>